

WOJEWODA ŚLĄSKI

PSI.431.1.5.2016

~~Pan
Henryk Utrata
Wójt Gminy Bojszowy
ul. Gaikowa 35
43-220 Bojszowy~~

Informuję Pana Wójta, iż na podstawie art. 22 pkt 8 ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 930 z późn. zm.) pracownicy Wydziału Polityki Społecznej Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach przeprowadzili w okresie od 24 sierpnia do 2 września 2016 r. w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Bojszowach kontrolę kompleksową w zakresie oceny prawidłowości realizacji zadań określonych w ustawie o pomocy społecznej oraz zgodności zatrudnienia pracowników z wymaganiami kwalifikacyjnymi. Kontrola dotyczyła okresu od 1 lipca do 31 grudnia 2015 r., przy czym ocena realizacji zadania w formie kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca Gminy w domu obejmowała okres od momentu wszczęcia ww. postępowania do dnia rozpoczęcia czynności kontrolnych, w sytuacji gdy postępowanie wszczęto do 31 grudnia 2015 r.

Wyniki kontroli przedstawione zostały w protokole kontroli, podpisanym przez Kierownika Ośrodka 25 października 2016 r. Wykonywanie zadań w kontrolowanym zakresie oceniam **pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości**. Powyższą ocenę ogólną uzasadniają uwagi i oceny szczegółowe, zawarte w wystąpieniu pokontrolnym, skierowanym do Kierownika Ośrodka, które przekazuję do wiadomości Pana Wójta.

Na podstawie art. 128 ust. 6 ustawy o pomocy społecznej, informuję Pana o stwierdzeniu w toku kontroli istotnych uchybień:

1. Uchwała Nr XXVII/154/2005 Rady Gminy Bojszowy z dnia 11 lutego 2005 r. w sprawie ustalania zasad zwrotu wydatków na zasiłki celowe i okresowe oraz pomoc rzeczową z wyłączeniem pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie nie uwzględniała zasad zwrotu wydatków za świadczenie w formie zasiłku na ekonomiczne usamodzielnienie, co naruszało regulację art. 96 ust. 4 w związku z art. 96 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej. W toku kontroli Kierownik Ośrodka przedłożyła projekt uchwały w sprawie zasad zwrotu wydatków za świadczenie w formie zasiłku na ekonomiczne usamodzielnienie.
2. Uchwała Nr XXX/185/2014 Rady Gminy Bojszowy z dnia 10 marca 2014 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnej pomocy w zakresie dożywiania dla osób objętych programem wieloletnim „Pomoc państwa w zakresie dożywiania 2014 – 2020” w formie pieniężnej miała zastosowanie do wniosków o pomoc w zakresie dożywiania złożonych w 2014 roku, zatem Ośrodek bezpodstawnie w okresie objętym kontrolą przyznawał pomoc w formie pieniężnej w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Działanie Ośrodka było niezgodne z regulacją art. 8 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej oraz treścią punktu V.1. załącznika do uchwały nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. (poz. 1024), na podstawie której

ustanowiono program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” oraz wskazówkami w zakresie realizacji ww. Uchwały, wydanymi przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. W stosunku do decyzji wydanych przez Ośrodek w II połowie 2015 r., przyznających nieodpłatnie pomoc w formie pieniężnej w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” osobom/rodzinom, które przekraczały kryterium dochodowe określone w art. 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, Kierownik Ośrodka został zobowiązany do przekazania ich do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Katowicach w celu zbadania, czy obarczone zostały wadą nieważności, o której stanowi art. 156 § 1 pkt 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2016 r. poz. 23 z późn. zm.) z uwagi na wydanie ich z rażącym naruszeniem prawa.

3. Uchwałą Nr XIII/75/2015 Rady Gminy Bojszowy z dnia 30 listopada 2015 r. określono sposób sprawienia pogrzebu oraz zasady zwrotu wydatków na pokrycie kosztów pogrzebu, która została uchylona Uchwałą Nr XV/92/2016 Rady Gminy Bojszowy z dnia 25 stycznia 2016 r. Jak oświadczyła Kierownik Ośrodka „(...) Gmina Bojszowy nie posiada Uchwały Rady Gminy ustalającej zasady sprawienia pogrzebu, gdyż w opinii obsługi prawnej Urzędu Gminy Bojszowy zasady te powinny być określone przez Wójta Gminy stosownym zarządzeniem, w związku z czym w obiegu prawnym jest Zarządzenie Nr 0151/93/2004 Wójta Gminy Bojszowy z dnia 27.12.2004 roku w sprawie sprawienia pogrzebu przez Gminę Bojszowy. Ośrodek czynił starania aby Rada Gminy Bojszowy podjęła stosowną uchwałę w tym zakresie (uchwała Rady Gminy Bojszowy w sprawie sposobu sprawienia pogrzebu oraz określenia zasad zwrotu wydatków na pokrycie kosztów pogrzebu oraz uchwała Rady Gminy Bojszowy w sprawie uchylenia ww. uchwały w załączeniu).(...)”. Brak w obiegu prawnym uchwały przyjętej przez Radę Gminy Bojszowy w sprawie sprawienia pogrzebu stanowi naruszenie regulacji art. 44 ustawy o pomocy społecznej.
4. Informacje przedłożone w toku kontroli i dokumenty organizacyjne Ośrodka wskazywały, iż Świetlica dla Osób Niepełnosprawnych miała funkcjonować jako ośrodek wsparcia, tworząc jedną z sekcji Ośrodka. W rozumieniu zapisów art. 6 pkt 5, art. 51-51a ustawy o pomocy, ośrodek wsparcia jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej dziennego pobytu, w którym świadczone są usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze lub posiłek osobom, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych. Ośrodkiem wsparcia może być m.in. ośrodek wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, dzienny dom pomocy oraz klub samopomocy. Natomiast wśród ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi można wyróżnić: środowiskowy dom samopomocy lub klub samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi, skierowane są do osób, które w wyniku upośledzenia niektórych funkcji organizmu lub zdolności adaptacyjnych wymagają pomocy do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, w szczególności w celu zwiększenia zaradności i samodzielności życiowej, a także ich integracji społecznej. Środowiskowy dom samopomocy świadczy usługi w ramach indywidualnych lub zespołowych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych, polegających na nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym. Środowiskowy dom samopomocy prowadzi swoją działalność w oparciu o rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz. U. Nr 238, poz. 1586 z późn. zm.). W świetle przywołanych przepisów prawa, mimo że w Regulaminie Organizacyjnym Ośrodka Świetlica dla Osób Niepełnosprawnych została określona jako ośrodek wsparcia, to z przedstawionych w toku kontroli

dowodów wynika, iż faktycznie świadczy usługi przypisane środowiskowemu domu samopomocy i obejmuje wsparciem m.in. osoby chore psychicznie oraz upośledzone umysłowo, jednak nie zapewnia usług na poziomie standardów określonych przepisami prawa. Z uwagi na fakt, iż osoby z zaburzeniami psychicznymi wymagają szczególnego rodzaju wsparcia, a Ośrodek nie zapewniał go w przewidzianej przez ustawodawcę formie, należy uznać, iż Ośrodek działał niezgodnie z regulacją art. 51-51a ustawy o pomocy społecznej. Wszystkie osoby objęte pomocą ww. Świetlicy korzystały z jej wsparcia, podczas gdy Ośrodek nie wydał decyzji administracyjnych rozstrzygających o skierowaniu ich do ośrodka wsparcia, a Gmina Bojszowy nie posiadała uchwały Rady Gminy w zakresie odpłatności za korzystanie z usług w niej świadczonych, zatem nie można przyjąć, iż Świetlica dla osób niepełnosprawnych stanowiła ośrodek wsparcia w rozumieniu przepisów ustawy o pomocy społecznej.

5. Uchwałą Nr XVIII/111/2016 Rady Gminy Bojszowy z dnia 20 czerwca 2016 r. przyjęto Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bojszowy na lata 2016 – 2030, która uwzględniała elementy określone w art. 16b ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, jednakże wskaźniki monitorujące podane jako np. „wielkość stopy bezrobocia” lub „liczba osób bezrobotnych w gminie, w tym liczba osób objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia” bez ustalenia ich docelowych wartości, uniemożliwiają dokonanie oceny, czy dany cel realizowany jest w sposób prawidłowy.
6. Gmina nie realizowała zadania własnego gminy o charakterze obowiązkowym w zakresie prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych, co było niezgodne z art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy o pomocy społecznej. Konsekwencją braku prowadzenia i zapewnienia przez Gminę miejsc w mieszkaniach chronionych stanowi brak możliwości udzielenia pomocy zapewniającej osobom przygotowanie do samodzielnego życia w społeczeństwie lub/i mogącej zastąpić pobyt w placówce zapewniającej opiekę w sytuacji, gdy taka potrzeba zaistnieje. Pomoc w formie mieszkania chronionego przeznaczona jest dla osób, które ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebują wsparcia w codziennym życiu, a nie wymagają usług w zakresie świadczonym przez jednostkę całodobowej opieki. Taka forma świadczenia umożliwia zainicjowanie procesu usamodzielnienia się osoby korzystającej z systemu pomocy społecznej, a tym samym, wpisuje się w podstawowe cele pomocy społecznej. Zgodnie z art. 53 ust. 3 ww. ustawy mieszkanie tego typu może być prowadzone przez każdą jednostkę organizacyjną pomocy społecznej lub organizację pożytku publicznego. Należy dodać, że ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 833 z późn. zm.) umożliwia udzielanie finansowego wsparcia gminie, powiatowi albo organizacji pożytku publicznego, jeżeli pozyskane w ten sposób lokale mieszkalne będą służyć wykonywaniu zadań z zakresu pomocy społecznej w formie mieszkań chronionych. W przypadku trudności z utworzeniem mieszkania chronionego, można rozważyć podjęcie realizacji zadania wspólnie z sąsiednią gminą, powiatem lub organizacją pożytku publicznego.
7. Ośrodek nieprawidłowo pod względem zgodności z prawem wydawał decyzje, bowiem:
 - bezpodstawnie przyznał na podstawie decyzji nr DPR.8211.zo.77.IX.2015 z 22 września 2015 r. zasiłek okresowy w wysokości 144,53 zł za wrzesień, a więc w zaniżonej wysokości za 16 dni września, ponieważ w tym przypadku istniały inne przesłanki do przyznania klientowi zasiłku okresowego, poza bezrobociem, tj. niepełnosprawność, długotrwała choroba; działanie Ośrodka naruszało regulację art. 38 ust. 1-3 oraz art. 119 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej,

– na podstawie art. 104 i 107 kpa w związku z art. 61, 62 i 104 ustawy o pomocy społecznej 15 kwietnia 2015 r. Ośrodek wydał decyzję nr DPR.8226.zw.01.IV.2015, na mocy której orzekł „Zobowiązać stronę do zwrotu kwoty 143,09 zł (...) z tytułu wydatków poniesionych przez gminę na świadczenia z pomocy społecznej, tj. części odpłatności gminy za pobyt strony w domu pomocy społecznej w miesiącu styczniu 2015r.”. Analogicznie postąpiono w przypadku decyzji nr DPR.8226.zw.02.VI.2015 z 29 czerwca 2015 r., którą wydano na podstawie art. 104 i 107 kpa w związku z art. 61, 62 i 104 ustawy o pomocy społecznej, na mocy której orzekł „Zobowiązać stronę do zwrotu kwoty 138,91 zł (...) z tytułu wydatków poniesionych przez gminę na świadczenia z pomocy społecznej, tj. części odpłatności gminy za pobyt strony w domu pomocy społecznej.”. Ww. decyzje zostały wydane przez Ośrodek bez podstawy prawnej.

8. Pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodku błędnie obliczali dochody świadczeniobiorców, co skutkowało:

- ponoszeniem w okresie od stycznia 2011 r. do sierpnia 2016 r. przez klienta odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej w zawyżonej wysokości, czym naruszono regulację art. 8 ust. 6 i art. 119 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej,
- ustaleniem prawa do świadczenia w formie zasiłku stałego w zaniżonej wysokości o 29,53 zł miesięcznie, co było niezgodne z treścią art. 8 ust. 6, art. 37 ust. 2 pkt 2 i art. 119 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej,
- przyznaniem pomocy w formie zasiłku okresowego w zaniżonej wysokości o 73,81 zł miesięcznie, co łącznie daje kwotę 221,43 zł, czym naruszono wymogi art. 8 ust. 6, art. 38 ust. 2 pkt 2-3 i art. 119 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej.

W oparciu o art. 128 ust. 6 ustawy o pomocy społecznej, proszę zatem o podjęcie następujących czynności:

- 1.** Przedłożenie Radzie Gminy Bojszowy projektu uchwały w sprawie zasad zwrotu wydatków za świadczenie w formie zasiłku na ekonomiczne usamodzielnienie, co naruszało regulację art. 96 ust. 4 w związku z art. 96 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej.
- 2.** Przedłożenie Radzie Gminy Bojszowy projektu uchwały w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego do wysokości 150%, uprawniającego do przyznawania przez Ośrodek pomocy w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności w ramach realizacji przez Gminę Bojszowy zakresie dożywiania w formie dla osób objętych programem wieloletnim „Pomoc państwa w zakresie dożywiania 2014 – 2020”, stosownie do zapisów art. 8 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej albo udzielanie przez Ośrodek wsparcia wyłącznie osobom spełniającym warunki otrzymania pomocy w tej formie, wskazane w ustawie o pomocy społecznej oraz spełniającym 100% kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ust. 1 ww. ustawy.
- 3.** Przedłożenie Radzie Gminy Bojszowy projektu uchwały w sprawie zasad sprawienia pogrzebu, stosownie do wymogu określonego w art. 44 ustawy o pomocy społecznej.
- 4.** Zapewnienie mieszkańcom Gminy Bojszowy, którzy ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych, pomocy w formie prawem przewidzianej, stosownie do art. 3 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej.

5. Przedłożenie Radzie Gminy Bojszowy projektu zmiany Uchwały Nr XVIII/111/2016 Rady Gminy Bojszowy z dnia 20 czerwca 2016 r., którą przyjęto Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bojszowy na lata 2016 – 2030, w celu uwzględnienia w Strategii wskaźników monitorujących, o których mowa w art. 16b ust. 2 pkt 3 lit. d ustawy o pomocy społecznej, z ustaleniem ich docelowych wartości, umożliwiających dokonanie oceny, czy dany cel realizowany jest w sposób prawidłowy.
6. Realizację zadania własnego gminy o charakterze obowiązkowym, wynikającego z art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy o pomocy społecznej, polegającego na prowadzeniu i zapewnieniu miejsc w mieszkaniach chronionych oraz przedstawienie precyzyjnego harmonogramu działań, dotyczącego niezwłocznej realizacji niniejszego zadania.

Jednocześnie informuję, iż w związku ze stwierdzonymi istotnymi uchybieniami, zgodnie z art. 128 ust. 7 ustawy o pomocy społecznej, oczekuję od Pana w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego pisma, powiadomienia Wojewody Śląskiego o podjętych czynnościach naprawczych.

Z up. WOJEWODY ŚLĄSKIEGO

Ewa Niewiara
Dyrektor
Wdziału Polityki Społecznej

Otrzymują:

- 1) Adresat,
- 2) Pani Anna Młócek
Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Bojszowach z siedzibą w Świerczyńcu
ul. Sierpowa 38
43-220 Świerczyniec,
- 3) Wydział Kontroli
w miejscu,
- 4) aa.